

A lencse termesztése Magyarországon: fajtaválasztás, talajigény, vetésidő

A lencse (*Lens culinaris*) az egyik legrégebben termesztett hüvelyes növény, amely a magyar gasztronómiában is kiemelt helyet foglal el. Hagyományosan a szerencsehozó újévi étel alapanyaga, de emellett egyre inkább felfedezik magas fehérje- és rosttartalma, valamint változatos konyhai felhasználása miatt.

A magyar mezőgazdaságban a lencse termesztése ugyan kisebb területen zajlik, mint a búza vagy a kukorica, de egyre több gazda ismeri fel a benne rejlő piaci lehetőségeket.

A belföldi kereslet mellett az export iránti érdeklődés is nő, hiszen a lencse jól beilleszthető a nemzetközi gasztronómiába is. A közel-keleti, ázsiai és mediterrán konyhákban mindennapos alapanyag, így jó minőség esetén a magyar termék külföldön is keresett.

A helyes fajta- és technológiaválasztás döntő jelentőségű, mivel a lencse érzékeny a talajra, a vetésidőre és a növényvédelmi körülményekre. Megfelelő odafigyeléssel azonban a termesztés jövedelmező és hosszú távon fenntartható lehet.

Fajtaválasztás

A magyar piacon több lencsefajta érhető el, köztük olyan típusok is, amelyek jól illeszkednek a hazai éghajlati feltételekhez. [Kínálatunkban](#) is megtalálhatók ezek a fajták.

A zöld lencse szeme keményebb, főzés közben kevésbé fő szét, ezért kiváló salátákhoz, köretekhez. A barna lencse inkább főzelékek és levesek kedvelt alapanyaga, mivel könnyebben szétfő.

A fajtaválasztás során fontos figyelembe venni:

- Érésidő - A rövidebb tenyészidejű fajták a szárazabb, melegebb körzetekben is biztonságosabb termést adnak.
- Alkalmazkodóképesség - Egyes fajták jobban viselik a változó csapadékeloszlást.
- Betegségellenállóság - Ellenállóbb fajták választásával csökkenthető a növényvédelmi költség.

Piaci szempontból nem mindegy, hogy a választott fajta inkább étkezési célra, gasztronómiai felhasználásra vagy esetleg exportértékesítésre alkalmas. A nemzetközi piacokon gyakran a zöld lencse keresettebb, míg belföldön a barna típus a hagyományosabb.

Talajigény

A lencse sikeres termesztésének alapja a megfelelő talajválasztás. Legjobban a jó víz- és levegőgazdálkodású vályogtalajokon érzi magát.

Az ideális kémhatás a gyengén savanyú vagy semleges pH (6–7 közötti érték). A túl kötött, agyagos talajokon, valamint a pangó vizes területeken a növény fejlődése jelentősen visszaesik, gyakori a gyökérrothadás és a termés kiesés.

Külön előny, hogy a lencse képes megkötni a levegő nitrogénjét, így javítja a talaj tápanyag-szolgáltató képességét. Emiatt kiváló elővetemény például kalászos gabonák vagy olajos növények számára.

Talajtípus	Lencse fejlődése	Megjegyzés
Vályogtalaj	Kiváló	Jó víz- és levegőháztartás
Homoktalaj	Közepes	Aszály esetén gyengébb termés
Kötött agyagtalaj	Gyenge	Pangó víz, gyökérrothadás
Szikes talaj	Nem alkalmas	Magas sótartalom gátolja a fejlődést

Vetésidő és agrotechnika

A lencse vetése kora tavasszal, március-áprilisban ajánlott, amint a talaj hőmérséklete eléri a 6-8 °C-ot és kellően megszikkadt.

- Vetésmélység: 3-5 cm
- Vetőmagnorma: 70-90 kg/ha
- Sortávolság: 12-24 cm

Fontos a vetésforgó betartása: kerülni kell a hüvelyes előveteményeket (borsó, bab, szója), mivel ezek hasonló kórokozókat és kártevőket halmozhatnak fel. Jó elővetemény lehet viszont az őszi búza vagy az árpa.

Növényápolás és védelem

A lencse gyenge kompetitív képességű növény, ezért a gyomirtás kulcsfontosságú. Már a kezdeti fejlődési szakaszban elnyomhatják a gyomok, ha nem biztosítjuk a tiszta talajfelszínt. Mechanikai gyomirtás és szelektív herbicidek kombinációja adja a legjobb eredményt.

A betegségek közül a peronoszpóra és a fuzáriumos hervadás jelent veszélyt. A vetésváltás, a megfelelő talajválasztás és a rezisztens fajták termesztése csökkenti a kockázatot.

A kártevők közül a levéltetvek és a tripszek károsíthatják a növényt, amelyek ellen szükség esetén biológiai és kémiai védekezési módszereket is alkalmazni kell.

Betakarítás és hozam

A lencse érésideje Magyarországon július-augusztus között várható. A betakarítás azonban kihívást jelent, mivel a hüvelyek alacsonyan helyezkednek el, így a kombájn gyakran nehezen tudja felszedni őket. Emiatt nagy figyelmet igényel a megfelelő kombájnbeállítás.

Az átlaghozam hazánkban 1,5-2,5 t/ha, de kedvező körülmények között, jó fajtaválasztással és pontos agrotechnikával a termés meghaladhatja ezt az értéket.

Gyakori kérdések (GYIK)

- Milyen talajon terem legjobban a lencse?

Vályogtalajon, gyengén savanyú vagy semleges pH mellett.

- Mikor kell vetni Magyarországon?

Március-áprilisban, kora tavasszal, amikor a talaj hőmérséklete eléri a 6-8 °C-ot.

- Milyen elővetemény után ajánlott lencsét vetni?

Kalászos gabonák, például búza vagy árpa után. Hüvelyeseket kerülni kell.

- Hogyan kell védekezni a gyomok ellen?

Mechanikai gyomirtással és szelektív herbicidekkel, mivel a lencse gyenge gyomelnyomó képességű.

- Milyen fajtát válasszak étkezési célra?

A barna lencse hagyományos főzelékekhez, a zöld lencse inkább salátákhoz és exportpiacra alkalmas.

Bár a betakarítás technológiai kihívásokat rejt, a növény piaci értéke és exportlehetőségei miatt jövedelmező választás lehet a gazdák számára. Átlagosan 1,5-2,5 t/ha terméshozam érhető el, de a lencse nitrogénmegkötő képessége és elővetemény szerepe miatt a vetésciklusban is értékes kultúrának számít.

